

Ghid practic pentru societatea civilă
SPAȚIUL SOCIETĂȚII CIVILE ȘI SISTEMUL NAȚIUNILOR UNITE
DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI

Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului
Palais des Nations
CH 1211 Geneva 10 – Elveția
Telefon: +41 (0)22 917 90 00
Fax : +41 (0) 22 917 90 08
www.ohchr.org

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

Ghid practic pentru societatea civilă

SPAȚIUL SOCIETĂȚII CIVILE
ȘI SISTEMUL ONU
DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

CUPRINS

---

1. Despre acest ghid	1
2. Actorii societății civile și spațiul societății civile	3
2.1 Sistemul Națiunilor Unite de protecție a drepturilor omului – Scurtă prezentare	5
3. Condiții de lucru libere și independente pentru societatea civilă	7
3.1 Mediu politic și public favorabil.....	8
3.2 Mediu de reglementare stimulant	8
3.3 Libera circulație a informației	9
3.4 Sprijin și resurse pe termen lung.....	9
3.5 Spații comune pentru dialog și colaborare	9
4. Provocările cu care se confruntă actorii societății civile	14
4.1 Legislația sau măsuri bazate pe reguli ce împiedică activitatea societății civile	14
4.2 Măsuri arbitrare.....	15
4.3 Hărțuire, intimidare și represalii extra-juridice.....	16
5. Ce pot face? Referiți-vă la ONU	22
6. Resurse documentare	29
7. Contactați-ne.....	31

Determinarea și integritatea actorilor societății civile mă fac să trăiesc, probabil ca și Dvs, un sentiment mare și puternic de datorie ce urmează a fi îndeplinită, îmi consolidează voința de a continua să lucrez pentru demnitatea și drepturile egale și inalienabile ale fiecărui om.

*Zeid Ra'ad Al-Hussein,
Înaltul Comisar al Națiunilor Unite
pentru Drepturile Omului,
octombrie 2014*

Prezentul ghid pune în evidență aspecte legate de activitatea actorilor societății civile (ASC). Ghidul începe cu o definiție de lucru a termenilor „societate civilă” și „spațiul societății civile”. Apoi oferă o privire de ansamblu asupra condițiilor și mediului necesar pentru o societate civilă liberă și independentă, inclusiv asupra standardelor internaționale privind drepturile omului, relevante pentru libertatea de exprimare, de asociere și de întrunire pașnică, și dreptul de a participa la viața publică.

Ghidul cuprinde câteva exemple privind activitatea comună a autorităților guvernamentale și ASC în vederea dezvoltării spațiului pentru ca societatea civilă să-și realizeze activitatea astfel încât orice persoană să poată beneficia de toate drepturile omului (civile, culturale, economice, politice și sociale). Sunt identificate obstacolele și constrângerile ce apar în desfășurarea activității societății civile, inclusiv orice tip de hărțuire, intimidare și represalii împotriva ASC. Ghidul invită ASC să utilizeze sistemul ONU de protecție a drepturilor omului pentru a promova și proteja spațiul societății civile la nivel local. În partea finală a Ghidului sunt furnizate resursele necesare și date de contact.

Ghidul își propune, în primul rând, să ofere asistență ASC care nu sunt încă familiarizați cu sistemul ONU de protecție a drepturilor omului. Elaborarea acestuia a fost îmbogățită din start prin intervenția și sfaturile primite de la diverși ASC.

2. Actorii societății civile și spațiul societății civile

„Dacă liderii nu ascultă poporul, atunci acesta se va face auzit pe străzi, piețe sau, după cum o vedem prea des, pe câmpul de luptă. Există o cale mai bună. Mai multă participare. Mai multă democrație. Mai mult angajament și deschidere. Aceasta înseamnă spațiu maxim pentru societatea civilă.”

Observații din discursul Secretarului General al ONU,
Ban Ki-moon, în cadrul evenimentului de înalt nivel
privind sprijinul societății civile,

23 septembrie 2013

Ghidul definește ASC drept indivizi și grupuri care se angajează să participe în mod voluntar în activități și viața publică axate pe interese, scopuri sau valori comune, compatibile cu obiectivele ONU: menținerea păcii și a securității, dezvoltarea, promovarea și respectarea drepturilor omului.

Activitatea ONU ce vizează îmbunătățirea vieții noastre are la bază respectarea drepturilor omului. Și fie explicit sau implicit, prin conținutul sau natura activității lor, ASC, așa cum sunt definiți mai sus, tind să promoveze și să protejeze drepturile omului.

ASC promovează conștientizarea drepturilor omului, ajută comunitățile în identificarea preocupărilor, elaborează strategii, influențează politici și legi și insistă asupra responsabilității. ASC colectează și canalizează opiniile comunităților, astfel încât activitatea decizională privind politicile publice să se bazeze din plin pe informații. ASC oferă, de asemenea, servicii pentru cei care se află în situații de risc și sunt vulnerabili din mai multe puncte de vedere.

„Orice persoană are dreptul, individual sau în asociere cu alte persoane, de a promova și de a depune eforturi pentru apărarea și realizarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale la nivel național și internațional”. (articolul 1, subliniere adăugată).

Declarația cu privire la drepturile și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și apăra drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute, (Rezoluția Adunării Generale 53/144), denumită și Declarația privind apărătorii drepturilor omului.

Actorii societății civile includ, de exemplu:¹

¹ Raport al Raportorului Special privind situația apărătorilor drepturilor omului. Elemente legate de un mediu sigur și favorabil pentru apărătorii drepturilor omului, A/

- Apărători ai drepturilor omului, inclusiv activiști on-line;
- Organizații pentru drepturile omului (ONG-uri, asociații, grupuri de sprijin al victimelor);
- Coaliții și rețele (de exemplu, cu privire la drepturile femeilor, drepturile copilului sau probleme de mediu, drepturile funciare, LGBT etc.);
- Persoane cu dizabilități și organizațiile reprezentative ale acestora;
- Grupuri bazate pe comunitate (popoare indigene, minorități, comunități rurale);
- Grupuri bazate pe credință (biserici, grupuri religioase);
- Sindicate (sindicate, precum și asociații profesionale, cum ar fi asociații ale jurnaliștilor, ale judecătorilor și avocaților și barouri, asociații ale magistraților, organizații studențești);
- Mișcări sociale (mișcări pentru pace, mișcări studențești, mișcări pro-democratice);
- Profesioniști care contribuie direct la exercitarea drepturilor omului (de exemplu, lucrători umanitari, avocați, medici și lucrători medicali);
- Rude și asociații ale victimelor încălcării drepturilor omului; și
- Instituții publice ce desfășoară activități menite să promoveze drepturile omului (școli, universități, instituții de cercetare).

Actorii societății civile desfășoară o activitate intensă în încercarea de a rezolva probleme și de a aborda aspecte importante pentru societate, cum ar fi:

- ▶ combaterea sărăciei, corupției și a inegalității economice;
- ▶ reacția la crizele umanitare, inclusiv conflictele armate;
- ▶ promovarea statului de drept și a responsabilității;
- ▶ promovarea libertăților publice;
- ▶ pledoarie în favoarea transparenței bugetelor de stat;
- ▶ protecția mediului;
- ▶ realizarea dreptul la dezvoltare;

HRC/25/55.

- ▶ împuternicirea persoanelor din rândul minorităților și al altor grupuri expuse riscului;
- ▶ combaterea oricărei forme de discriminare;
- ▶ sprijin vizând prevenirea criminalității;
- ▶ promovarea responsabilității sociale a întreprinderilor;
- ▶ combaterea traficului de ființe umane;
- ▶ abilitarea femeilor;
- ▶ combaterea discursului de incitare la ură;
- ▶ abilitarea tineretului;
- ▶ promovarea justiției sociale și a protecției consumatorilor;
- ▶ furnizarea serviciilor sociale.

ASC activează la toate nivelurile: local, național, regional și internațional.

Spațiul societății civile este locul pe care îl ocupă actorii societății civile în cadrul societății; mediul și cadrul în care activează societatea civilă; relațiile dintre actorii societății civile, stat, sectorul privat și publicul larg.

2.1 Sistemul Națiunilor Unite de protecție a drepturilor omului – Scurtă prezentare

Pe lângă asigurarea păcii și securității, a activității în vederea dezvoltării în întreaga lume, promovarea și apărarea drepturilor omului pentru toți constituie unul din cei trei piloni ai ONU. Acest fapt este stabilit în Carta ONU și legislația internațională cu privire la drepturile omului.

Națiunile Unite continuă să promoveze și să protejeze drepturile omului în trei moduri de bază:

1. Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OICDO) este principala organizație din cadrul ONU ce activează în vederea promovării și apărării drepturilor omului. Ea lucrează în strânsă colaborare cu fondurile, programele și agențiile specializate ale Națiunilor Unite (precum Organizația Mondială a Sănătății, Agenția ONU pentru Refugiați, UNICEF, Organizația Internațională a Muncii, UNESCO etc.) pentru a maximiza impactul activității vizând drepturile omului.
2. Tratatelor (pactele și convențiile) internaționale privind drepturile

omului stabilesc grupuri de experți independenți sau organisme, ce vor monitoriza periodic, în mod regulat, implementarea obligațiilor privind drepturile omului.

3. Organismele sau adunările inter-guvernamentale, formate din state-membre ale ONU, au menirea de a discuta probleme și situații legate de drepturile omului. Organismul inter-guvernamental principal în acest scop este Consiliul pentru Drepturile Omului, susținut în activitatea sa de către experți independenți, prin așa-zisele proceduri speciale, precum și mecanismul numit Revizuirea Periodică Universală, printre altele.

Cele trei elemente sunt independente, dar complementare.

Explicații detaliate privind împuternicirile și mecanismele acestora pot fi găsite în *Lucru cu Programul Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului: Manual pentru societatea civilă* (a se vedea Secțiunea 6. Resurse). *Manualul* este disponibil în cele șase limbi oficiale ale ONU, în Sistemul de informații accesibile digital (DAISY) în format CD Rom în limba franceză și engleză pentru persoanele cu deficiențe de vedere și cele cu dificultăți de citire.

Activitatea mecanismului Națiunilor Unite pentru drepturile omului este susținută de participarea ASC. La nivel internațional, societatea civilă contribuie la expertizarea, sensibilizarea, precum și la monitorizarea și raportarea problemelor și a încălcărilor legate de drepturile omului. ASC ajută la dezvoltarea de noi standarde, mecanisme și instituții în materie de drepturi ale omului, precum și la mobilizarea resurselor și a sprijinului public pentru problemele legate de drepturile omului.

Inițiativele Consiliului ONU pentru Drepturile Omului cu privire la societatea civilă

Consiliul ONU pentru Drepturile Omului a adoptat mai multe rezoluții de o importanță deosebită pentru societatea civilă, precum libertatea de exprimare, libertatea de asociere și întrunire pașnică, respingerea oricăror forme de intimidare și represalii, instituirea apărătorilor drepturilor omului. În 2013 și 2014, CDO a adoptat rezoluțiile 27/31 și 24/21 privind spațiul societății civile, recunoscând „importanța crucială a implicării active a societății civile, la toate nivelurile, în procesele de guvernare și în promovarea bunei guvernări, inclusiv prin transparență și responsabilitate, la toate nivelurile, care este indispensabilă pentru construirea unor societăți pașnice, prospere și democratice.”

3. Condiții de lucru libere și independente pentru societatea civilă

„O societate civilă liberă și independentă constituie fundamentul pentru o guvernare sănătoasă, receptivă la nivel local, național și global.”

Secretarul General al ONU, Ban Ki-moon,
mesaj video pentru cea de-a douăzeci și cincea
ședință a Consiliului pentru Drepturile Omului,
martie 2014

Obligațiile juridice internaționale ce le revin statelor implică crearea de către acestea a condițiilor – economice, politice, sociale, culturale, juridice – care să sprijine în mod activ competența și capacitatea persoanelor de a se angaja, în mod individual sau în asociere cu alte persoane, în activități civice.

Principiile drepturilor omului ce stau la baza relației dintre autoritățile publice și actorii societății civile sunt:

- **Participarea** – Se recunoaște rolul societății civile în societate, iar actorii societății civile sunt liberi să acționeze independent și să susțină poziții diferite de cele ale autorităților publice.
- **Non-discriminarea** – Toți actorii societății civile sunt invitați și abilitați să participe la viața publică, fără niciun fel de discriminare.
- **Demnitatea** – Autoritățile publice și actorii societății civile urmăresc scopul comun de a îmbunătăți viața, jucând în același timp diferite roluri. Respectul reciproc este crucial în această relație.
- **Transparența și responsabilitatea** – A acționa în interesul public înseamnă deschidere, responsabilitate, claritate, transparență și răspundere din partea funcționarilor publici. Este vorba, de asemenea, de transparență și responsabilizare reciprocă a ASC și față de publicul larg.

Condițiile esențiale ce stau la baza bunei practici:²

2 Raport al Raportorului Special privind situația apărătorilor drepturilor omului. Elemente legate de un mediu sigur și favorabil pentru apărătorii drepturilor omului, A/HRC/25/55.

3.1 Mediu politic și public favorabil – Mediu politic și public ce pune în valoare și încurajează contribuția civică. În practică, instituțiile și funcționarii publici răspund actorilor societății civile în interacțiunea lor obișnuită.

Tunisia - Societatea civilă a jucat un rol fundamental în construirea noii Tunisii prin participarea la dezvoltarea noilor legi și politici, esențiale pentru exercitarea drepturilor omului și a democrației. În timpul tranziției democratice, organizațiile societății civile au fost consultate în privința primelor inițiative, cum ar fi decretul cu privire la amnistia generală pentru prizonierii de conștiință și legile privind aderarea la patru tratate internaționale (Convenția internațională privind protecția tuturor persoanelor contra disparițiilor forțate, Protocolul opțional la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante și Statutul de la Roma al Curții Internaționale Penale). Organizațiile societății civile au participat la înființarea unor instituții democratice esențiale, ce au promulgat un nou cod electoral și au adoptat o nouă lege cu privire la libertatea de asociere, ce include o prevedere referitor la finanțarea de către stat a organizațiilor non-guvernamentale, precum și finanțarea din străinătate. Câteva mii de asociații au apărut de la adoptarea legii, în septembrie 2011. Rolul societății civile în alegerile din 2011, primele alegeri democratice și transparente în Tunisia, a fost unul fundamental. Pentru prima dată au fost mobilizați mai mult de 10 000 de activiști ai societății civile pentru a monitoriza alegerile în Adunarea Constituantă, cu asistența comunității internaționale. Societatea civilă, în special organizațiile de femei, a pledat pentru includerea egalității depline între femei și bărbați în textul noului proiect de Constituție, adoptat cu majoritatea covârșitoare a Adunării Constituante în ianuarie 2014.

Rezumat al discuției Consiliului pentru Drepturile Omului cu privire la importanța promovării și protejării spațiului societății civile, A/HRC/27/33.

3.2 Mediu de reglementare stimulant – Legislația, regulile și practicile administrative sunt conforme standardelor internaționale și activităților de protecție a societății civile. În acest cadru sunt integrate atât accesul la justiție al actorilor societății civile, instituțiilor naționale independente și eficiente în domeniul drepturilor omului, cât și accesul la mecanismele internaționale privind drepturile omului. Existența unor legi și

politici rezonabile este vitală, însă acestea vor rămâne inefficiente dacă nu sunt implementate în mod corespunzător.

În **Slovenia** dreptul la libertatea de asociere protejează toate asociațiile, inclusiv și pe cele ce nu sunt înregistrate, și prevede că persoanele implicate în asociații neînregistrate pot desfășura liber orice activități, inclusiv să organizeze și să participe la adunări pașnice.

Raport prezentat de Raportorul Special al ONU privind dreptul la libertatea de întrunire pașnică și de asociere, A/HRC/20/27.

În **Liban** și **Maroc**, legislația nu prevede aprobare din partea autorităților pentru ca organizațiile societății civile să primească finanțare din interiorul sau exteriorul țării.

3.3 Libera circulație a informației – Accesul gratuit la idei, date, rapoarte, inițiative și decizii pentru a permite ASC să conștientizeze și să se informeze despre problemele în domeniu, să determine preocupările, să se angajeze în mod constructiv și să contribuie la soluționarea acestora.

3.4 Sprijin și resurse pe termen lung – Măsuri pentru crearea capacităților persoanelor marginalizate și asigurarea accesului tuturor ASC la resurse, la locurile de reuniune și la tehnologii.

În **Croația**, Guvernul a adoptat un Cod de Bune Practici, Standarde și Criterii în vederea acordării granturilor pentru programele și proiectele asociațiilor (2007), care stabilește pentru autoritățile publice de la toate nivelurile de guvernare, reguli și proceduri fundamentale transparente în distribuția subvențiilor publice.

Centrul European pentru Legislație Non-profit (ECNL), Finanțare publică pentru organizațiile societății civile: Bune practici în Uniunea Europeană și Balcanii de Vest, 2011.

3.5 Spații comune pentru dialog și colaborare – A asigura un local destinat societății civile în procesul decizional.

În **Maldiva**, în 2014, Guvernul a susținut împreună cu ONG-uri regionale și organizații internaționale un forum de cinci zile al apărătorilor drepturilor femeilor pentru a împărtăși și discuta experiențele regionale cu privire la realizarea egalității de gen într-un cadru islamic.

În **Mexic**, Legea din 2012 cu privire la protecția jurnaliștilor și apărătorilor drepturilor omului prevede un mecanism național pentru a aborda amenințările ce intervin contra jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului. Legea a fost elaborată cu participarea actorilor societății civile și a Congresului, și a fost susținută de ONG-uri, organizații internaționale și OICDO-Mexic.

În **Nepal**, în 2010 a fost elaborată Legea cu privire la discriminarea pe bază de castă și practicile de prosciere, cu implicarea societății civile, a Comisiei naționale pentru drepturile daliiților și a Biroului pe țara ICDO. Legea a fost adoptată în mai 2011.

În **Nova Zeelandă**, în 2011 a fost elaborat, cu participarea Asociației persoanelor cu dizabilități, Proiectul de lege cu privire la persoanele cu dizabilități..

Raport prezentat de Raportorul Special al ONU cu privire la drepturile la libertatea de întrunire pașnică și de asociere, A/HRC/20/27.

În **Vanuatu**, în 2013 Guvernul a înființat o Comisie UPR, vice-președintele căreia era reprezentat de Asociația Organizațiilor non-guvernamentale din Vanuatu. În plus, societatea civilă este reprezentată în Comisia națională pentru drepturile omului (NHRC), organism mandatat în Vanuatu să coordoneze obligațiile de raportare a drepturile omului, precum și să înființeze o Instituție Națională pentru Drepturile Omului. În 2013, organizațiile ce lucrează cu persoanele cu dizabilități au fost consultate pe larg în procesul de elaborare a raportului Comisiei pentru drepturile persoanelor cu dizabilități.

Standardele juridice internaționale cu privire la activitatea societății civile

Un mediu sigur și propice pentru activitatea societății civile trebuie sprijinit de un cadru juridic național solid, având la bază legislația internațională privind drepturile omului.

Libertatea de exprimare, de asociere, de întrunire pașnică și dreptul de a participa la viața publică sunt drepturi ce le permit oamenilor să se mobilizeze pentru schimbări pozitive. Orice persoană, în mod individual sau în asociere cu alte persoane, ar trebui să se bucure de aceste drepturi esențiale pentru activitatea civică.

Cele mai multe instrumente internaționale de bază privind drepturile omului includ dispoziții ce țin direct de protecția libertăților publice și se referă toate la principiul nediscriminării:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (articolele 19, 20, 21);
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice prevede dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, de întrunire pașnică și asociere, precum și participarea la viața publică (articolele 19, 21, 22, 25);
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale prevede dreptul de a forma sau de a face parte dintr-un sindicat și de a participa la viața culturală (articolele 8, 15);
- Convenția cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor prevede dreptul femeilor de a participa la viața politică, economică și culturală (articolul 3);
- Convenția internațională privind eliminarea discriminării rasiale interzice discriminarea în ceea ce privește modul de exprimare, întrunire și asociere, și în conducerea vieții publice (articolul 5);
- Convenția cu privire la drepturile copilului prevede libertatea de exprimare, de asociere și de întrunire pașnică (articolele 13, 15);
- Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități garantează dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, precum și accesul la informație, participarea la viața politică și publică, precum și la viața culturală (articolele 21, 29, 30);
- Convenția internațională pentru protecția tuturor persoanelor contra disparițiilor forțate prevede dreptul de a forma și participa liber în organizațiile și asociațiile, ce caută să stabilească circumstanțele disparițiilor forțate și soarta persoanelor dispărute, și să acorde asistență victimelor disparițiilor forțate (articolul 24);
- Convenția internațională privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora prevede dreptul de asociere (articolul 26).

Libertățile de exprimare, de asociere și de întrunire pașnică și dreptul de a participa la viața publică servesc ca mijloc de exercitare a multor altor drepturi civile, culturale, economice, politice și sociale. Acestea abilitază femeile, bărbații și copiii să se angajeze în activități ce vizează schimbări pozitive în sânul societății.

Libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare include dreptul de a căuta, primi și răspândi informații și idei de orice gen. Este vorba de informații și idei din discursuri politice și religioase, ce țin de viața publică, de drepturile omului, precum și de viața culturală și artistică. Domeniul de aplicare cuprinde exprimarea unor idei ce pot fi considerate ca profund ofensatoare, sub rezerva unor limitări (de ex., a se vedea Planul de ac-

fiune de la Rabat privind interzicerea instigării la ură națională, rasială sau religioasă, ce constituie o incitare la discriminare, ostilitate sau violență, 05 octombrie 2012). Orice formă de exprimare și mijloacele de diseminare a informațiilor astfel exprimate sunt protejate: limbaul vorbit, scris și cel al semnelor, precum și exprimarea non-verbală prin imagini și obiecte de artă. Exprimarea ideilor și informațiilor este posibilă prin cărți, ziare, broșuri, postere, desene animate, bannere, haine și fapte de drept. Aceasta include orice mijloc de exprimare audio-vizual, precum și electronic și bazat pe internet.

Libertatea de asociere. Aceasta se referă la orice grup de persoane sau entități care, în mod colectiv, acționează, exprimă, promovează, urmăresc sau apără interese comune. Exemple de libertate de asociere includ aderarea și participarea – sau alegerea de a nu participa – în cadrul unor organizații ale societății civile, cluburi, cooperative, ONG-uri, asociații religioase, partide politice, sindicate, fundații sau asociații on-line. „Capacitatea de a căuta, securiza și utiliza resurse este esențială pentru existența și funcționarea eficientă a oricărei asociații, indiferent de dimensiunea acesteia. Dreptul la libertatea de asociere include dreptul de a căuta, primi și folosi resurse – umane, materiale și financiare – din surse interne, externe și internaționale” (A/HRC/23/39, alin. 8).

Libertatea de întrunire pașnică. O întrunire pașnică este o adunare temporară, non-violentă într-un spațiu privat sau public într-un anumit scop. Aceasta include demonstrații, greve, procesiuni, mitinguri sau greve cu ocupare de local.

Dreptul de a participa la viața publică. Gestionarea vieții publice este un concept larg ce se referă la exercitarea puterii politice, în special la exercitarea puterii legislative, executive și administrative. Acesta acoperă toate aspectele legate de administrația publică și formularea și implementarea politicii la nivel internațional, național, regional și local. Participarea poate avea loc prin intermediul unor reprezentanți liber aleși sau direct, prin aprobarea sau modificarea constituției, elaborarea legislației și dezvoltarea unor politici, printr-un proces decizional asupra unor aspecte publice în cadrul unui referendum, participarea la adunări a poporului cu factori de decizie cu privire la anumite probleme de nivel local. Dreptul la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui și adera la organizații și asociații implicate în viața politică și publică, este esențial pentru exercitarea dreptului de a participa la viața publică.

Non-discriminare. Toate drepturile de mai sus sunt garantate pentru toate persoanele, fără a face vreo deosebire de orice gen, cum ar fi rasa, culoarea, sexul, limba, religia, opiniile politice sau de altfel, identitatea de

gen, originea socială sau națională, bunurile materiale, statutul la naștere sau orice alt statut.. Aceste drepturi se aplică femeilor, copiilor, popoarelor indigene, persoanelor cu dizabilități, persoanelor aparținând grupurilor minoritare sau grupurilor cu risc de marginalizare sau excludere, inclusiv victimelor discriminării pe motiv de orientare sexuală a acestora și identitate de gen; apatrizilor, refugiaților sau migranților, precum și asociațiilor, inclusiv grupurilor neînregistrate.

Aceste standarde internaționale se aplică în toate ramurile statului: executivă, legislativă și judecătorească; altor autorități publice sau guvernamentale, la orice nivel – național, regional sau local. Statul, de asemenea, trebuie să protejeze persoanele de acte comise de persoane private sau entități ce ar submina dreptul la aceste libertăți. Statul are responsabilitatea primordială de a promova și proteja exercitarea acestor drepturi.

Libertațile de exprimare, de asociere și de întrunire pașnică cuprind sarcini și responsabilități speciale, prin urmare, exercitarea acestora poate fi subiect al anumitor limitări. Orice restricții trebuie să fie prevăzute de lege și trebuie să fie inerente pentru respectarea drepturilor sau a reputației altor persoane, sau pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice, sau a sănătății publice, sau a moravurilor. Aceste motive nu pot fi invocate ca justificare pentru subminarea oricărei susțineri a democrației bazate pe pluripartidism, principii democratice și a drepturilor omului.

Comitetul pentru drepturile omului, Comentariul General nr. 34, articolul 19: Libertatea opiniei și libertatea de exprimare, CCPR/C/GC/34; și Comentariul General nr. 25, articolul 25: Dreptul de a participa la viața publică, CCPR/C/21/Rev.1 Add.7. Rapoarte prezentate de Raportorul Special al ONU privind dreptul la libertatea de întrunire pașnică și de asociere, A/HRC/20/27; și A/HRC/23/39.

„Nici unul dintre noi, în parte, nici guvernele nu dețin toate faptele, cele mai bune idei sau nu cunosc toate motivele, ce stau la baza problemelor, pe care încercăm să le rezolvăm. Putem doar beneficia de înțelepciunea colectivă. Prin urmare, este important să auzim toate părțile, mai ales persoanele marginalizate, înainte de a lua o decizie. De exemplu, Comitetul pentru Drepturile Omului adună informații dintr-o gamă largă de surse: Guvernele propriu-zise, Organizația Națiunilor Unite, societatea civilă. Aceasta contribuie la elaborarea observațiilor și recomandărilor noastre finale, care conturează măsurile practice, pe care urmează să le întreprindă guvernele pentru armonizarea legislației și practicilor cu obligațiile lor prevăzute de tratatele privind drepturile omului pe care le-au ratificat”.

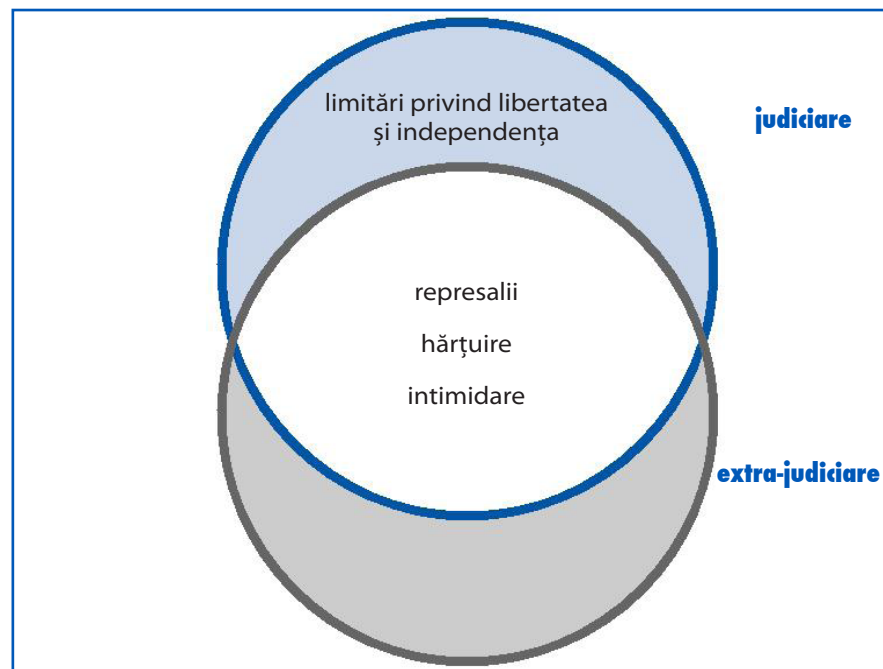
Profesorul Sir Nigel Rodley, Președinte,
Comitetul ONU pentru Drepturile Omului, octombrie 2014

4. Provoacări cu care se confruntă actorii societății civile

Pe plan local, național, regional sau global, actorii societății civile se pot confrunta cu obstacole ce vizează să prevină, să minimizeze, să stopeze sau să inverseze impactul activităților lor legitime, deoarece acestea sunt critice sau contravin pozițiilor, politicilor sau acțiunilor guvernamentale.

Acestea pot include restricții privind libertatea și independența, sau hărțuire, intimidare și represalii (de ex., pedepse sau represalii) împotriva ASC.

4.1 Legislația sau măsuri bazate pe reguli ce împiedică activitatea societății civile

Legislația și reglementările pot limita libertatea și independența actorilor societății civile, de exemplu, prin:

- Solicitarea unei înregistrări, fără beneficii pozitive (de ex., avantaje fiscale),
- Limitarea tipurilor de activități ce pot fi desfășurate,
- Sancțiuni penale pentru activități neînregistrate,
- Restricții privind înregistrarea anumitor asociații, inclusiv a ONG-urilor internaționale sau a asociațiilor cu finanțare străină sau a grupurilor ce activează în domeniul drepturilor omului,
- Stabilirea unor criterii referitor la cine/ce poate iniția sau limita aceste activități,
- Restricționarea surselor de finanțare (de ex., surse externe) și
- Legislația ce reglementează libertatea de întrunire pașnică, de asociere și de exprimare conține dispoziții discriminatorii sau cu impact negativ disproporționat asupra anumitor grupuri.

În plus, procedurile administrative greoaie și măsurile discreționare pot inhiba sau împiedica desfășurarea activităților de către ASC.

În cazul în care dreptul la libertatea de informare este limitat, ASC nu dispun de suficiente capacități pentru a interveni eficient în procesul decizional. Modalitățile de participare, restrânse pe nedrept sau stricte (de ex., „statut de observator” acordat ASC sau drepturi limitate de exprimare) în procesul de luare a deciziilor constituie, de asemenea, niște bariere în calea angajamentului acestora. Standardele ce țin de libertatea de asociere se aplică atât la nivel internațional, cât și la nivel național și local.³

4.2 Măsuri arbitrare

Atunci când societatea civilă critică sau se opune pozițiilor, politicilor și

³ Raport prezentat de Raportorul Special al ONU cu privire la drepturile la libertatea de întrunire pașnică și de asociere în exercitarea întrunirii și asocierii pașnice în contextul instituțiilor multilaterale, A/69/365.

acțiunilor guvernamentale, pot fi aplicate în mod arbitrar dispoziții vagi din legislație sub masca legalității și legitimității (de ex., anti-spălare de bani, anti-terorism, securitate națională, morală publică, defăimare, protecția suveranității naționale), care vor conduce la:

- Control arbitrar al managementului și conducerii interne,
- Amenințări de sau chiar radiere,
- Închideri forțate a birourilor,
- Percheziții și sechestrarea proprietății,
- Amenzi exorbitante,
- Urmăriri penale nefondate,
- Arestări și detenție arbitrare,
- Interdicție de călătorie,
- Privarea de naționalitate și
- Limitări arbitrare sau anulări a protestelor sau întrunirilor.

Rezoluția 24/21 a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului cu privire la crearea și menținerea, în drept și în practică, a unui mediu sigur și propice pentru societatea civilă, indică, „[În] unele cazuri, prin dispoziții legale și administrative interne ... s-a căutat să sau acestea au fost utilizate în mod abuziv pentru a împiedica activitatea și pune în pericol siguranța societății civile într-un mod contrar dreptului internațional”.

4.3 Hărțuire, intimidare și represalii extra-judiciare

În afară de restricțiile impuse prin legislație și legile aplicate în mod arbitrar, ce pot restricționa spațiul pentru societatea civilă, există și alte amenințări sau forme de presiune psihologică sau atacuri fizice orientate spre ASC sau familiile lor, ce pot împiedica desfășurarea liberă a activității acestora.

Exemplele includ:

- Mesaje telefonice amenințătoare,
- Supraveghere,

- Agresiune fizică sau sexuală,
- Distrugerea proprietății,
- Privarea de locul de muncă sau de venituri,
- Campanii de discreditare, prin care actorii societății civice sunt etichetați ca „dușmani ai statului”, „trădători” sau „aserviți unor interese străine”,
- Dispariții,
- Tortură și
- Omoruri.

„Oamenii și grupurile societății civile își riscă deseori viața pentru a îmbunătăți viețile altora. Ei vorbesc în glas tare chiar și atunci când știu că ar putea fi reduși la tăcere pentru totdeauna. Ei scot în evidență problemele pe care alții le ignoră sau nici măcar nu bănuiesc de existența lor. Ei ne protejează drepturile. Ei își merită drepturile”.

Observații din discursul Secretarului General al ONU, Ban Ki-moon, în cadrul evenimentului de înalt nivel privind sprijinul societății civile, 23 septembrie 2013

„Actele de hărțuire, intimidare și represalii împiedică activiștii pentru drepturile omului să se implice în activitățile respective și să lucreze cu Organizația Națiunilor Unite sau cu alți actori internaționali. În același timp, aceste acte servesc pentru a insufla frica în rândul publicului larg și creează un mediu opresiv, sufocând libertatea de exprimare, de asociere și de întrunire pașnică, ce sunt esențiale pentru o societate democratică.”

Ambasadorul Laura Dupuy Lasserre,
Reprezentant permanent al Uruguay-ului
în cadrul Oficiului Națiunilor Unite la Geneva
și Președinte al Consiliului pentru Drepturile Omului (2011-2012).

Femei apărătoare ai drepturilor omului

Femeile care apără drepturile omului (FADO) sunt supuse aceluiași tipuri de riscuri ca și omologii lor de sex masculin, însă în calitate de femei sunt, de asemenea, vizate sau expuse la amenințări specifice și violență legată de gen. Adesea, activitatea FADO este percepută ca o provocare

a noțiunilor tradiționale și a rolurilor de gen în familie și societate, ceea ce poate conduce la ostilitate din partea populației și a autorităților. FADO sunt supuse stigmatizării și ostracizării de către liderii comunității, grupurile religioase, familiile și comunitățile, care consideră activitatea acestora drept un pericol pentru religie, onoare sau cultură.

În plus, activitatea în sine sau ceea ce tind să atingă (de ex., realizarea drepturilor femeilor sau a oricăror drepturi legate de gen) le face și pe ele să devină ținte pentru atac. Familiile lor devin și ele ținte pentru amenințări și violențe, ce au ca scop să izoleze FADO și să le descurajeze pentru a nu-și mai continua activitatea. Față de colegii lor de sex masculin, FADO sunt mai expuse riscului anumitor forme de violență și încălcări, prejudicii, excludere și repudiare. Aceste provocări specifice trebuie să fie recunoscute cu scopul de a consolida mecanismele de protecție și alte măsuri de răspuns atât la nivel local, cât și internațional. Trebuie întreprinsă o investigație promptă și completă a cazurilor de intimidare, a amenințărilor, violenței și a altor abuzuri împotriva femeilor care apără drepturile omului, fie că acestea sunt comise de stat sau de actori nestatali.

În 2013, Adunarea Generală a ONU a adoptat prima sa rezoluție – Rezoluția 68/181 cu privire la femeile apărătoare ai drepturilor omului, în care s-a exprimat o preocupare deosebită față de discriminarea sistemică și structurală și violența cu care se confruntă FADO de toate vârstele și s-a lansat un apel către state ca acestea să ia măsurile necesare pentru a asigura protecția FADO și pentru a integra perspectiva gender în eforturile lor de a crea un mediu sigur și favorabil pentru apărarea drepturilor omului.

În **Coasta de Fildeș**, Legea privind promovarea și protecția apărătorilor drepturilor omului din 2014 cuprinde multe dintre drepturile recunoscute în Declarația privind apărătorii drepturilor omului, inclusiv dreptul la libertatea de exprimare, dreptul de a forma asociații și organizații non-guvernamentale, dreptul de acces la resurse, dreptul de a prezenta informații organismelor internaționale, precum și dreptul de a fi protejați de represalii. Legea include obligația de a proteja apărătorii drepturilor omului, familiile acestora și locuințele lor de atacuri, precum și de a investiga și a pedepsi autorii acestor atacuri în cazul în care se produc. Legea recunoaște amenințările specifice cu care se confruntă femeile apărătoare ai drepturilor omului și necesitatea de protecție a acestora. Legea din Coasta de Fildeș a fost salutată de organizațiile societății civile, inclusiv Coaliția Apărătorilor Drepturilor Omului din Coasta de Fildeș și Rețeaua Apărătorilor Drepturilor Omului din Africa de Vest.

Intimidare și represalii împotriva indivizilor și grupurilor ce cooperează cu ONU

„Societatea civilă joacă un rol esențial pentru avansarea activităților înscrise în agenda Națiunilor Unite și nu doar în domeniul drepturilor omului, ci și pentru pace și securitate, precum și pentru dezvoltare. Societatea civilă n-a fost niciodată mai importantă și necesară ca acum. Represaliile și intimidarea persoanelor care cooperează cu Națiunile Unite sunt inacceptabile și nu doar pentru că ne ajută să facem activitățile și imputernicirile conform Cartei ONU și Declarației Universale a Drepturilor Omului, ci și pentru că vizează să-i descurajeze și pe alții să mai lucreze cu noi. Trebuie să luăm măsuri la toate nivelurile pentru a consolida vocea democrației.”

Observații din discursul Secretarului General al ONU, Ban Ki-moon, în cadrul evenimentului de înalt nivel privind sprijinul societății civile, 23 septembrie 2013

„Națiunile Unite nu ar putea să-și îndeplinească munca de neprețuit în materie de drepturi ale omului fără cei care cooperează cu noi. Atunci când aceste persoane sunt intimidare și constituie ținta unor represalii, ele devin victime, dar și noi toți nu ne simțim în siguranță. Când cooperarea cu aceste persoane este dată peste cap, munca noastră în domeniul drepturilor omului este compromisă.”

*Secretarul General al ONU Ban Ki-moon,
Declarație din cadrul discuțiilor la nivel înalt
privind panelul ce ține de represalii,
New York, 2011*

Sunt șocante mai ales acele acte de intimidare și represalii împotriva persoanelor sau a grupurilor ce cooperează cu ONU în domeniul drepturilor omului. În ciuda recunoașterii universale a necesității și a dreptului persoanelor și a grupurilor de a participa la activitatea Sistemului Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, aceste acte continuă să fie raportate.

Din cauza angajamentului lor cu mecanismele sau funcționarii ai ONU (de ex., declarații, observații, întâlniri etc.), ASC individuali se pot confrunta cu intimidări sau represalii, cum ar fi amenințări sau hărțuire din partea autorităților guvernamentale, inclusiv prin declarații publice de nivel înalt

efectuate de autorități; aceștia pot fi împiedicați să călătorească pentru a participa la reuniuni; și ASC pot constata că activitățile lor sunt monitorizate sau restricționate. Campaniile de defăimare în rețele de socializare, în presă sau la televiziune sunt la fel de frecvente. Amenințările se pot face prin apeluri telefonice, mesaje sms sau prin contact direct. ASC pot fi arestați, bătuți, torturați sau chiar omorâți.

Consiliul pentru Drepturile Omului a adoptat mai multe rezoluții în această privință, inclusiv rezoluția 24/24 și rezoluția 12/2. Secretarul General raportează anual presupuse cazuri de represalii pentru cooperare cu ONU în domeniul drepturilor omului. Atât Secretarul General, cât și Înalțul Comisar pentru Drepturile Omului au afirmat în repetate rânduri că astfel de represalii sunt inacceptabile și că se impune o reacție unificată și coordonată din partea ONU în cazul unor astfel de acțiuni. Alte mecanisme privind drepturile omului au adoptat, de asemenea, o poziție publică puternică împotriva represaliilor.

Dispozițiile Tratatului privind Drepturile Omului în privința represaliilor

Protocolul opțional la Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale –

articolul 13

Statul Parte trebuie să ia măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele de sub jurisdicția sa nu sunt supuse nici unei forme de maltratare sau intimidare ca o consecință a comunicării cu Comitetul, în conformitate cu prezentul protocol.

Protocolul opțional la Convenția privind Drepturile Copilului cu referință la procedura de comunicare – articolul 4

Statul Parte trebuie să ia măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele de sub jurisdicția sa nu sunt supuse niciunei încălcări a drepturilor omului, niciunor tratamente violente sau intimidării ca urmare a comunicării sau cooperării cu Comitetul, în temeiul prezentului protocol.

Protocolul opțional la Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor – articolul 11

Statul Parte trebuie să ia măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele de sub jurisdicția sa nu sunt supuse unui tratament necorespunzător sau intimidării ca urmare a comunicării cu Comitetul, în conformitate cu prezentul protocol.

În **Austria**, punctul 18 din Legea privind Consiliul Ombudsmanului din 1982 prevede: „Nicio persoană nu trebuie să fie penalizată sau altfel dezavantajată din cauza că furnizează informații Subcomisiei pentru prevenirea torturii, Consiliului Ombudsmanului sau comisiilor înființate de acesta.”

În **Muntenegru**, articolul 56 din Constituția din 2007, prevede: „Oricine ar trebui să dispună de dreptul de a recurge la instituții internaționale pentru protecția drepturilor și a libertăților garantate de Constituție”.

Constrângerile legale și administrative, de rând cu hărțuirea, intimidarea și represaliile reduc rolul constructiv și complementar pe care ar trebui să-l joace societatea civilă în parteneriatul cu Guvernele. Acestea au drept scop prevenirea, minimizarea, discreditarea, stoparea sau inversarea efectelor activității desfășurate de societatea civilă. Imposibilitatea de a promova și proteja acest spațiu și de a garanta un mediu sigur și propice contravine obligațiilor statelor conform legislației internaționale privind drepturile omului.

Statele au responsabilitatea primordială de a proteja ASC, însă atunci când spațiul societății civile sau ASC, ei înșiși, se confruntă cu anumite riscuri din cauza activității lor de promovare a drepturilor omului, comunitatea internațională are interesul comun și responsabilitatea de a-i susține și proteja.

5. Ce pot face? Referiți-vă la ONU

Legislația internațională a drepturilor omului oferă o platformă internațională unică, la care pot face referință ASC pentru sprijin și îndrumare. Această platformă include Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OICDO), organismele prevăzute în tratatele privind drepturile omului, precum și Consiliul pentru Drepturile Omului și mecanismele acestuia (procedurile speciale, revizuirea periodică universală etc.).

„Standardele internaționale în materie de drepturi ale omului oferă un cadru global ce permite organizațiilor civice să pledeze pentru realizarea normelor acceptate la nivel internațional. Aceste standarde nu doar legitimează activitățile organizațiilor civice, dar și oferă o platformă utilă pentru monitorizarea independentă și raportarea privind obligațiile guvernelor în privința drepturilor omului. Mecanismele internaționale privind drepturile omului constituie o platformă esențială ce permite de a pleda pentru un mediu favorabil societății civile. În contexte deosebit de restrictive, organismele ONU pentru drepturile omului oferă un punct de intrare crucial pentru grupurile naționale ale societății civile în vederea sensibilizării și a dialogului cu privire la aspecte sensibile.”

*Dr. Danny Sriskandarajah, Secretar General,
CIVICUS: Alianța Mondială pentru Participare Cetățenească,
octombrie 2014*

Există două căi prin care mecanismele ONU pentru drepturile omului pot proteja spațiul societății civile:⁴

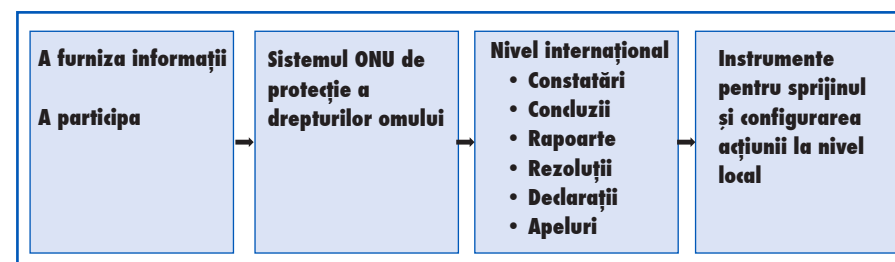
Documentația privind obstacolele, amenințările față de spațiul societății civile și bunele practici. Documentația despre situația drepturilor omului se află la baza intervențiilor mecanismelor ONU pentru drepturile omului. Informațiile bine documentate și verificate de ASC constituie o bază solidă pentru acțiune, sunt mai credibile și convingătoare, greu de combătut și reprezintă un sistem eficient de promovare și apărare a drepturilor omului.

⁴ Cititorii, care încă nu sunt familiarizați cu principalele caracteristici ale acestor mecanisme, sunt invitați să consulte Manualul OICDO pentru societatea civilă - Lucru cu Programul Națiunilor Unite pentru drepturile omului. Seria de Ghiduri practice pentru societatea civilă, inclusiv Cum să urmărim recomandările Națiunilor Unite în materie de drepturi ale omului, oferă în continuare îndrumări și consiliere.

lui. ASC sunt invitați să difuzeze documente (de ex., informații concrete și exacte, analize atente și recomandări concrete) despre obstacolele, amenințările la adresa actorilor societății civile și a spațiului de activitate a acestora, precum și să transmită bune practici către mecanismele ONU pentru drepturile omului.

Utilizarea spațiului disponibil. ASC sunt invitați să folosească oportunitățile de a participa la conferințe și întruniri internaționale sau vizite ale experților. Astfel de oportunități sunt disponibile prin solicitări, organizarea de briefinguri și crearea unor rețele între participanți pentru a sensibiliza populația despre problemele ce țin de spațiul societății civile, precum și pentru a împărtăși recomandări și strategii de succes.

Lucrul cu mecanismele ONU pentru drepturile omului privind problemele spațiului societății civile oferă ASC posibilitatea de a folosi rezultatele lor (de ex., constatările și recomandările internaționale adresate guvernelor cu privire la măsurile juridice, administrative și altele) în activitatea lor de apărare a spațiului societății civile și de abilitare a ASC la nivel local.

Exemple de rezultate ale mandatelor și mecanismele ONU pentru Drepturile Omului:

- Observații finale ale organelor prevăzute în tratate, precum și Opinii și Recomandări privind cazuri individuale;
- Evaluări, recomandări și concluzii conținute în rapoartele cu privire la vizitele pe țară, rapoartele tematice și comunicările cu privire la cazuri individuale pe proceduri speciale (experți independenți) ale Consiliului pentru drepturile omului;
- Recomandări din cadrul Revizuirii periodice universale;
- Rezoluții și decizii ale Consiliului pentru drepturile omului și ale Adunării Generale;
- Rapoarte ale comisiilor de anchetă, ale misiunilor de informare și

- ale altor mecanisme de investigare *ad-hoc* cu privire la drepturile omului stabilite de Consiliul pentru drepturile omului;
- Declarații ale Secretarului General al ONU;
- Declarații, rapoarte și studii ale Înalțului Comisar ONU pentru drepturile omului (de ex. rapoarte cu privire la activitățile pe teren; rapoarte și studii pe țară și situații tematice imputernicite de Consiliul pentru drepturile omului sau Adunarea Generală a ONU);
- Rapoarte anuale ale Secretarului General, privind cazurile de intimidare sau represalii împotriva persoanelor sau grupurilor care cooperează cu ONU în domeniul drepturilor omului; și
- Apeluri lansate către țări din partea Secretarului General, Înalțului Comisar pentru drepturile omului sau de către experți în domeniul drepturilor omului în declarații publice.

Aceste constatări și recomandări pot constitui, de asemenea, instrumente puternice de susținere, de protecție și de îndrumare pentru a sprijini și forma activitățile locale. De exemplu, ASC au posibilitatea:

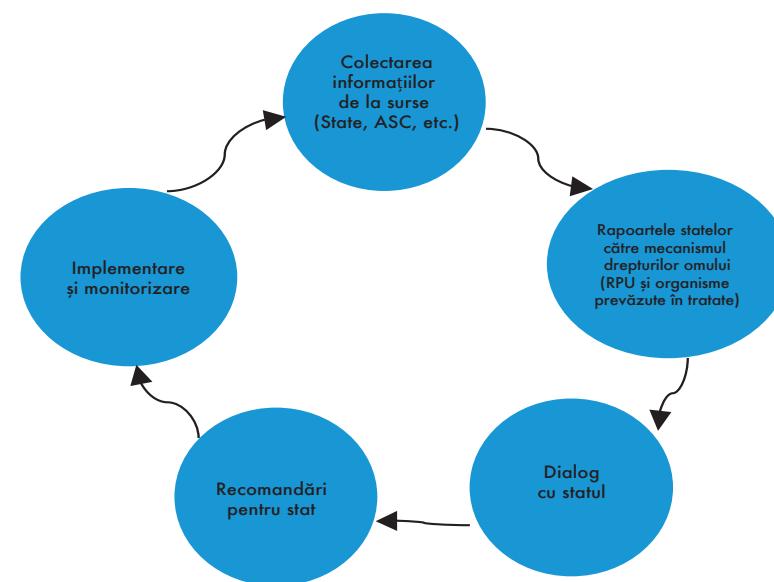
- Să lucreze cu autoritățile centrale și locale în vederea implementării recomandărilor din partea sistemului ONU cu privire la drepturile omului;
- Să sensibilizeze comunitățile locale în privința analizelor internaționale și a așteptărilor de la practicile implementate în țară în materie de drepturi ale omului;
- Să monitorizeze și să evalueze răspunsurile și măsurile luate de autorități la nivel central și local;
- Să consolideze materialele de susținere existente printr-un limbaj de autoritate, obiectiv, prin strategii eficiente și soluții de bune practici;
- Să mobilizeze opinia în cadrul/între organizațiile societății civile, precum și a publicului general;
- Să construiască parteneriate;
- Să îmbunătățească calitatea dialogului cu funcționarii publici;
- Să contribuie la elaborarea politicilor;
- Să încadreze acțiuni în justiție/litigii;

- Să contribuie la procedurile de monitorizare a mecanismelor privind drepturile omului;
- Să evalueze și să ofere consultanță tehnică pentru persoanele care doresc să depună o plângere individuală către mecanismele ONU în domeniul drepturilor omului.

Constatările ONU cu privire la alte țări constituie, de asemenea, o sursă bogată de informații despre strategiile referitoare la experiențe similare.

Cum funcționează mecanismele ONU pentru drepturile omului

În general, mecanismele ONU pentru drepturile omului urmează procese similare în încercarea de a aborda probleme legate de drepturile omului. Informațiile sunt colectate sau primite dintr-o mare varietate de surse, inclusiv actorii societății civile. Acestea sunt analizate, verificate în privința consistenței, credibilității și a acurateței. Mecanismul lansează un dialog în scris sau direct cu statul pentru a clarifica conținutul informațiilor. Se pot face recomandări statului cu privire la modul de a rezolva problema și se poate oferi asistență pentru a-l ajuta să implementeze recomandările. Apoi sunt colectate informații suplimentare pentru a evalua progresele legate de recomandări.

În aprilie 2011, membrii Comitetului reprezentanților persoanelor cu dizabilități din Spania (CERMI) au participat la a cincea sesiune a Comitetului pentru drepturile persoanelor cu dizabilități (CRPD) și au contribuit la pregătirea Listei de probleme. Comitetul a prezentat un raport, a informat Comitetul ONU și apoi a urmărit implementarea recomandărilor adresate Spaniei. CERMI a lansat o campanie amplă de restabilire a dreptului de vot pentru persoanele cărora li s-a retras dreptul la vot din cauza dizabilităților, situație ce a afectat aproximativ 80 000 de persoane la acel moment. Comitetul a recomandat ca „legislația relevantă să fie revizuită pentru a asigura tuturor persoanelor cu dizabilități, indiferent de handicap, statut juridic sau loc de reședință, dreptul de a vota” (CRPD/C/ESP/CO/1, punctul 48). CERMI a lansat mai multe inițiative pentru modificarea legislației, inclusiv un ghid intitulat „Aveți dreptul la vot, nimeni nu vi-l poate lua”, în care s-au prezentat detaliat măsurile practice pentru a solicita și exercita dreptul de vot. Ca rezultat al acțiunii CERMI, procurorul Curții Supreme a cerut procurorilor regionali să apere dreptul la vot al persoanelor cu dizabilități. CERMI a îndemnat, de asemenea, Guvernul și Congresul să modifice legislația în concordanță cu observațiile finale ale CDPD. S-a propus un amendament ce a fost trimis diferitor membri ai Congresului și ai Guvernului.

ASC pot folosi vocea comunității internaționale pentru a sprijini strategii naționale, pentru a mobiliza oamenii la nivel local și pentru a încuraja funcționarii publici să promoveze și să protejeze spațiul societății civile.

Ce pot face eu?

- Fii informat despre și împărtășește documentația ONU despre drepturile omului cu privire la țara ta:

<http://www.ohchr.org/EN/Countries/Pages/HumanRightsintheWorld.aspx>

- Contactează cel mai apropiat birou ICDO sau Echipa de țară ONU și împărtășește-ți experiențele cu privire la spațiul societății civile cu reprezentanții Secțiunii Societate Civilă a ICDO: civilsociety@ohchr.org

- Află cum poți contribui și participa la activitățile organismelor create în cadrul tratatelor privind drepturile omului:

<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/NgoHandbook/ngohandbook4.pdf>

- Depune o plângere în temeiul unui tratat privind drepturile omu-

lui, inclusiv, dacă este cazul, cereri pentru a fi întreprinse măsuri provizorii sau acțiuni urgente:

<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet7Rev.2.pdf>

- Depune o plângere către Experții în proceduri speciale ai Consiliului pentru Drepturile Omului:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/SP/Pages/Communications.aspx>

- Depune o plângere în cadrul Procedurii de contestare pe lângă Consiliul pentru drepturile omului:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/ComplaintProcedure/Pages/HRCComplaintProcedureIndex.aspx>

- Fă schimb de informații și de experiență referitor la spațiul societății civile în cadrul sesiunilor Consiliului pentru drepturile omului:

http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/PracticalGuideNGO_en.pdf

- Fă schimb de informații și de experiență privind spațiul societății civile în cadrul Revizuirii periodice universale a Consiliului pentru Drepturile Omului pentru țara ta:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Documents/PracticalGuideCivilSociety.pdf>

- Furnizează informații detaliate și atestate despre presupuse cazuri de hărțuire, intimidare sau represalii împotriva oricărei persoane sau grup, ca rezultat al cooperării acestora cu Organizația Națiunilor Unite, reprezentanții și mecanismele acesteia în domeniul drepturilor omului, contribuind la Raportul anual privind represaliile al Secretarului General: reprisals@ohchr.org

- Furnizează informații pentru rapoartele tematice ale Secretarului General al ONU sau ale Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului.

- Furnizează informații pentru rapoartele tematice și rapoartele de țară în cadrul Procedurilor speciale:

<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/NgoHandbook/ngohandbook6.pdf>

- Abonează-te la lista de e-mail a Secțiunii Societate Civilă pentru a fi mereu informat/ă cu privire la activitățile mecanismelor ONU pentru drepturile omului:

<http://www.ohchr.org/EN/AboutUs/Pages/CivilSociety.aspx>

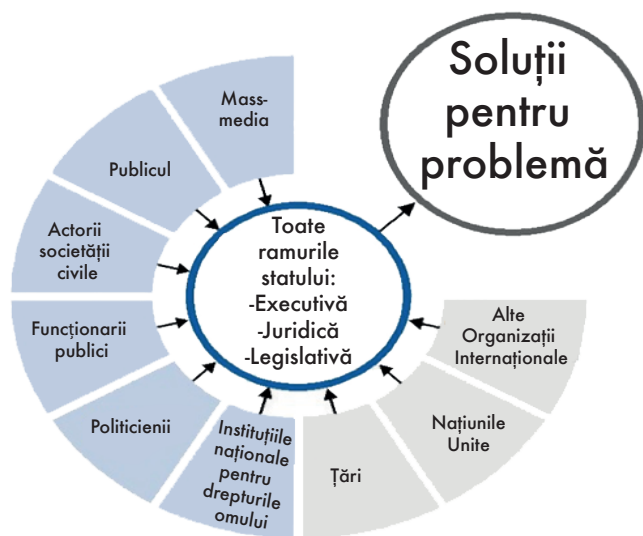
Gestionarea așteptărilor

Statele au responsabilitatea primară de a promova și apăra libertatea de exprimare, de asociere, de întrunire pașnică și dreptul de a participa la viața publică. ASC, împreună cu reprezentanții sistemului ONU pentru drepturile omului și alți actori, pot ajuta statele să-și îndeplinească aceste obligații.

Abordarea obstacolelor ce stau în calea spațiului societății civile bazate pe reguli sau legislație necesită, de obicei, o perioadă de timp mai lungă în vederea efectuării schimbărilor necesare, pe când acțiuni precum hărțuirea, intimidarea și represaliile împotriva ASC necesită o atenție imediată. Este important de a aplica mandatul ONU sau mecanismul relevant pentru situația în cauză.

Capacitatea de a influența și de a obține un rezultat pozitiv în oricare situație are la bază efortul colectiv. Aceasta, de regulă, este determinată de mobilizarea mai multor actori ai societății: autoritățile publice locale, alți actori ai societății civile (la nivel local și internațional), instituțiile naționale pentru drepturile omului, mass-media, funcționarii publici, politicienii, alte țări, comunități regionale și internaționale.

Implicarea ASC în activitățile sistemului ONU pentru drepturile omului este o modalitate de a multiplica și amplifica schimbările spre bine; este un element al unei eficiente strategii globale de susținere pentru a promova și proteja spațiul societății civile.

6. Resurse documentare

Sursele Națiunilor Unite

Lucru cu Programul pentru drepturile omului al Națiunilor Unite: Manual pentru societatea civilă -

http://www.ohchr.org/EN/AboutUs/CivilSociety/Documents/Handbook_en.pdf

Cum să urmăm recomandările privind drepturile omului ale Organizației Națiunilor Unite - Ghid practic pentru Societatea Civilă -

<http://www.ohchr.org/Documents/AboutUs/CivilSociety/HowtoFollowUNHRRRecommendations.pdf>

Plan de management al OICDO (2014-2017), Strategia tematică privind extinderea spațiului democrat (p. 72-83.) -

http://www2.ohchr.org/english/OHCHRreport2014_2017/OMP_Web_version/media/pdf/10_Democratic_space.pdf

Declarația privind apărătorii drepturilor omului -

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/SRHRDefenders/Pages/Declaration.aspx>

Rezumat al discuției Consiliului pentru drepturile omului cu privire la panelul legat de importanța de a promova și proteja spațiul societății civile, A/HRC/27/33.

Comitetul Drepturilor Omului, Comentariu general nr. 34, articolul 19: Libertatea de opinie și de exprimare, CCPR/C/GC/34.

Evaluare a legislației privind libertatea de asociere, Raport prezentat de Raportorul special cu privire la situația apărătorilor drepturilor omului, A/64/226.

Studiu privind femeile apărători ai drepturilor omului, Raport prezentat de Raportorul special cu privire la situația apărătorilor drepturilor omului, A/HRC/16/44.

Elemente ale unui mediu sigur și favorabil pentru apărătorii drepturilor omului, Raport al Raportorului special cu privire la situația apărătorilor drepturilor omului, A/HRC/25/55.

Capacitatea asociațiilor de a accesa resurse financiare, Raport al Raportorului special cu privire la dreptul la libertatea de întrunire pașnică și de asociere, A/HRC/23/39.

Rapoarte ale Secretarului General cu privire la cooperarea cu Organizația Națiunilor Unite, reprezentanții și mecanismele acestora în domeniul drepturilor omului (A/HRC/27/38, A/HRC/24/29, A/HRC/21/18, A/HRC/18/19, A/HRC/14/19)

Capitolul 16, Angajamentul și parteneriatele cu societatea civilă, Manualul OICDO pentru monitorizarea drepturilor omului -

 <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Chapter16-MHRM.pdf>

Surse selectate pentru societatea civilă și altele

Lista de verificare a principiilor și elementelor legislațiilor naționale (Centrul internațional pentru legislația privind activitățile nonprofit) -

 <http://www.icnl.org/research/library/files/Transnational/checklisten.pdf>

Codul de bune practici pentru modalitățile de participare a societății civile la procesul de luare a deciziilor, Consiliul Europei -

http://www.coe.int/t/ngo/code_good_prac_en.asp

Manual privind represaliile (Serviciul Internațional pentru Drepturile Omului) -

 <http://www.ishr.ch/news/reprisals-handbook>

Raportul Index 2013 (CIVICUS) -

 <http://www.civicus.org/downloads/2013EEI%20REPORT.pdf>

7. Contactați-ne

Secțiunea Societate Civilă a OICDO poate fi contactată la adresa următoare:

civilsociety@ohchr.org

Telefon: +41 (0) 22 917 9656

Sistemul de difuzare e-mail al Societății Civile oferă actualizări și îndrumări cu privire la toate mandatele și mecanismele legate de drepturile omului, precum și informații și termene de aplicare pentru fonduri, subvenții și burse.

Pentru a vă abona, vizitați pagina web a societății civile

 <http://www.ohchr.org/EN/AboutUs/Pages/CivilSociety.aspx>

GHID PRACTIC PENTRU SOCIETATEA CIVILĂ

SPAȚIUL SOCIETĂȚII CIVILE ȘI SISTEMUL NAȚIUNILOR UNITE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI

Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului

Palais des Nations,
CH 1211, Geneva 10 – Elveția.
Telefon: +41 (0) 22 917 90 00
Fax : +41 (0) 22 917 90 08
www.ohchr.org